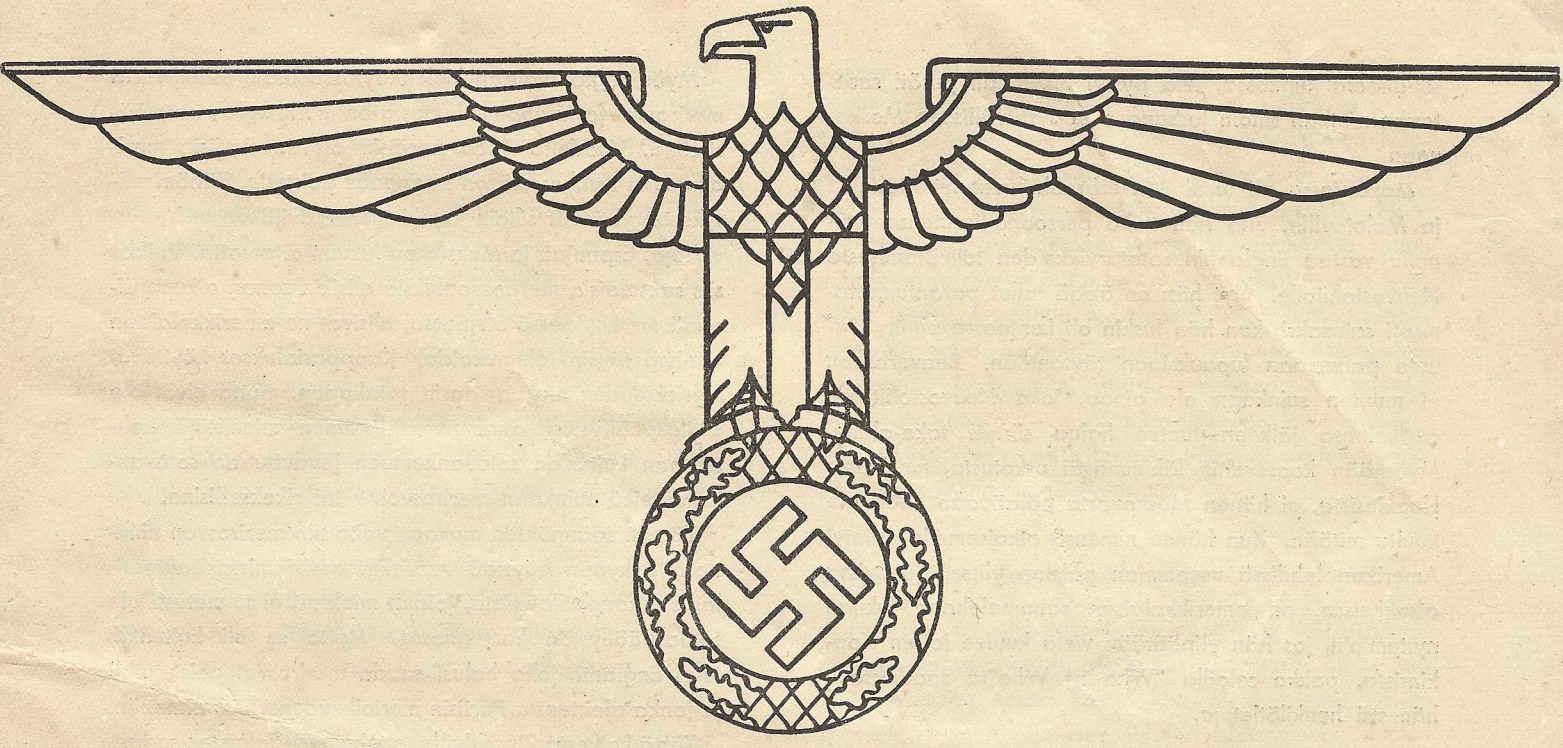

SAKSAN LÄHETYSTÖN SANOMALEHTIOSASTON JULKAISU

HELSINGISSÄ, LOKAK. 31 P:NÄ 1941

Ruotsin ulkoministerin Güntherin puhe.

Berliini, lokakuun 30 päivänä. Ruotsin ulkoministerin Güntherin valtiopäivillä pitämä ulkopoliittinen puhe ei olennaisesti sisältänyt mitään uusia näkökohtia. Siinä tähdennetään Ruotsin asemaa sotaa käyvien välissä olevana maana, joka haluaa säilyttää puolueettomuutensa. Kun Günther tässä yhteydessä korostaa, että Ruotsi vastedeskin kieltäytyy sallimasta sekoittaa itseään suurvaltain sotaan, niin hän kai muisteli tällöin niitä useita yrityksiä, joita Englannin politiikka on tehnyt tähän suuntaan.

Englannin suunnitelma saada Narvikin valtauksella haltuunsa Pohjois-Ruotsin malmikaivokset ja työntää sieltä käsin Etelä-Ruotsiin uusi rintama Saksaa vastaan oli juuri yhtenä syynä siihen, että Saksa ryhtyi toimintaan Norjassa ja suojeli siten Ruotsia sodan laajentamisesta sen alueelle.

Näiden Saksan suojelutoimenpiteiden kaikille Pohjolan maille tuottamaa siunausta ei Ruotsissa ehkä aina ole tarpeeksi tunnustettu. Ja tämän takia kai Ruotsin ulkoministeri nyt pitikin tarpeellisena kerran muistuttaa siitä, että sodan rintamien ulkopuolella kulkeva Ruotsin poliittinen tie ei saa viedä eristäytymiseen muusta Euroopasta. Etenkin täytyy, ministeri Günther vielä lisäsi, Pohjolan kansojen välinen yhteys saada säilytetyksi. Mitä yrityksiä Ruotsi aikoo tehdä tähän suuntaan, se selviää eräästä puheen toisen kohdan sanonnasta.

Siinä ministeri sanoi, että Ruotsin kansa tuntee samoin kuin Suomenkin kansa, joka nyt näkee itsellään olevan mahdollisuuden pysyvämmän rauhan ja paremmin turvattujen rajojen saavuttamiseen. Suomessa tämä lausunto varmasti saa osakseen huomiota. Tulevaisuus tosin vasta käytännössä näyttää, onko tässä kysymyksessä vain pelkkä suun puhe, vaiko tahto lujempaan yhteistoimintaan pohjoismaisen solidaarisuuden puitteissa. Käytännöllisenä osoituksena tästä olisi esimerkiksi kommunistisen puolueen toiminnan kieltäminen Ruotsissa. Kun Günther ei sanallakaan viitannut mihinkään tällaiseen, on se tuottanut pettymystä monelle hänen kuuntelijalleen, eikä suinkaan yksin Suomessa.

Moskova teki heidät sairaiksi.

Englannin sotakabinetin tuotantoministerin, lordi Beaverbrookin on täytynyt yhtäkkiä keskeyttää toimintansa. Syyksi Reuterin toimisto ilmoittaa vaikean astman. Tauti on sen laatuinen, että arvellaan Beaverbrookin täytyvän ottaa pitemmän sairasloman, ellei hänen ehkä ole pakko toistaiseksi kokonaan erota hallituksesta. Astma on kuten tiedetään kroonillinen vaiva, jota ei saada vain yhdessä eikä parissa päivässä. On hämmästyttävää, että tämä pieni sitkeä kanadalainen, raa'an ilmanalan poika, juuri nyt Lontoon alkutalven leudossa ilmastossa joutuu astman kynsiin. Olihan hän toki vasta muuan viikko takaperin

sellaisessa kunnossa, että pystyi tekemään peräti rasittavan matkan silloin jo sangen epäystävälliseen Moskovaan.

Moskovassa oli lordi Beaverbrook luvannut Stalinille ja Molotoville, että hän koko persoonallisuutensa painolla vastaa Englannin sotatarvikke'den toimittamisesta Neuvostoliitolle. Nyt hän on äkkiä tullut parantumattomasti sairaaksi, kun hän tuskin oli Lontoossa ehtinyt ruveta panemaan lupauksiaan täytäntöön. Beaverbrook ei muuten suinkaan ole ainoa, joka Neuvostoliitossa oleskelunsa jälkeen tuntee halua siirtyä taka-alalle. Myöskään Rooseveltin läh'mmästä uskotusta, mr Harry Hopkinsista, ei hänen Moskovasta palattuaan enää ole kuultu mitään. Kun hänen nimensä aikaisemmin esiintyi Amerikan lehdissä useamman palstan ylitse ulottuvissa otsakkeissa, on amerikkalaisen sanomalehden lukijan nyttemm'n, jos hän ylipäätään vielä kuulee jotain Hopkinsista, pakko selailla "Who ist Who"ta saadakseen hänestä henkilötietoja.

"Merirosvous" ja mitä se merkitsee.

Niissä sodanlietsontapuheissa, joilla Roosevelt, Hull ja muut tahtovat syöstä Amerikan kansan Euroopan sodan kuiluun, on äskettäin yhä useammin esiintynyt sana merirosvous. Niinpä puhutaan mer'rosvohyökkäyksistä ja merirosvolaivoista, joista Amerikan laivaston täytyy puhdistaa meret. Niillä on tietenkin tarkoitettu maailman merillä toimivia Saksan merita'steluvoimia. Tässä yhteydessä on nyt mielenkiintoista kerran tutustua Yhdysvaltainkin tunnustaman kansainväl'sen merioikeuden säännöksiin.

Merirosvousta on sen mukaan, jos yksityisen la'van miehistö rosvoamistarkoituksessa käy avomerellä toisten laivojen ja niissä olijain kimppuun. Sotalaivaa voidaan pitää merirosvoaluksena vain sillo'n, kun kapinoiva miehistö on riistänyt itselleen päällikkyyden ja ryhtyy merellä väkivallan tekoon muita laivoja vastaan. Merisodan sääntöjen mukaan toimivia sotalaivoja ei sen sijaan millo'nkaan voida nimittää merirosvolaivoiksi. Sotalaivoista käyvät kaikki sellaiset alukset, jotka kuuluvat jonkin kansainoikeudellisesti tunnustetun valtion sotalaivastoon ja jotka käyttävät sen ulkonaisena tunnusmerkkinä sotal'ppua. Päällikköjen täytyy olla valtion toimeensa ottamia ja miehistön sotilaallisesti koulutettua. Lokakuun 18 päivänä 1907 tehdyn Haagin sopimuksen mukaan käyvät apuristeilijöiksi muutetut yksityislaivat sotalaivo'sta silloin, kun niistä vastaa se valtio, jonka lippua ne käyttävät, kun niissä on sotalaivan ulkonaisena tunnusmerkkinä sotalippu, kun niiden päälliköt on valtion toimesta virkaansa nimitettyjä ja heidän nimensä on merkitty sotalaivaston arvoluetteloon, ja lopuks' kun miehistö on sotilassääntöjen mukaan koulutettu ja laiva toiminnassaan noudattaa sotaoikeuden määräyksiä.

Myös englantilaisten kielenkäytössä usein esiintyvästä merirosvo- ja kaapparialuksesta on merioikeudessa määritelmä. Vuodelta 1856 peräisin olevan Pariisin merioikeuden selityksestä on kaappaus poistettu. Tähän selitykseen yhtyivät silloin kaikki merenkävijäkansat Yhdysvaltoja, Espanjaa ja Meksikkoa lukuun ottamatta. Vaikka siis saksalaisia merirosvoaluksia olisik'n sanan alkuperäisessä merkityksessä olemassa, olisivat ne amerikkalaisten silmissä täysin lainmukaisia. Kaapparialukset käyttävät mer'oikeuden mukaan tosin sotalippua, mutta eivät ole sotilaspäällystön komennossa. Niiden miehistöjä kohdellaan kuitenkin sotavankeuteen jouduttuaan sotavankeina eikä suinkaan merirosvoina tai rikoksellisina.

Tämän säännöksen mukaan voita'siin merirosvon nimitystä nykyään käyttää varsinkin aseistetuista englantilaisista kauppalaivoista, joiden miehistö ei tunnetusti ole sotilaspäällystön komennossa. Mutta se oli ku'tenkin juuri Englanti, joka halusi saada merirosvot poistetuiksi ja jonka aloitteesta Pariisin merioikeudenselitys annettiin.

Tästä kaikesta käy selville, ettei amerikkalaisten sodanlietsojain käyttämää merirosvouden käsitettä meri- ja kansainoikeuden mukaan yleensä ollenkaan voida soveltaa Saksan meritaisteluvoimiin.

"Suuri petos."

"Hamburger Fremdenblatt"in diplomaattinen toimittaja A. Halfeld kirjoittaa Rooseveltin viime puheen johdosta yllä olevalla otsakkeella seuraavaa:

Uusi puhe tahtoo antaa agitatorisen puolustuksen julistamattomalle sodalle, jota varten presidentti on, syrjäyttäen puolueettomuusla'n viimeiset tehokkaat määräykset, vaatinut kongressilta perustuslain mukaisia valtuuksia. Julistamaton sota, jota Roosevelt on käynyt totalitäärisiä valtoja vastaan jo vuokraus- ja lainauslain antamisesta lähtien, merkitsee kansainoikeudellisesti katsoen kaikk'en niiden oikeuskäsitysten syrjäyttämistä, joilla suurten valtojen väliset suhteet lepäävät. Kun Saksa ei milloinkaan antanut Valkoiselle talolle tilaisuutta tuntea itseään uhatuksi taikka että sen olisi täytynyt käydä todellista puolustussotaa, on se jo pitkän aikaa turvautunut koko kansainvälisen oikeuden rikkom'sen alhaiseen menettelyyn. Tämä saa uudesta puheesta vaikuttavan vahvistuksen.

Puhe on useammassa kuin yhdessä mielessä viimeinen askel Yhdysvaltain julistamattomaan ampumissotaan Saksaa ja sen liittolaisia vastaan. Juuri se seikka, että pres'dentti valitsi sodan nykyisen hetken kiivainta hyökkäystään varten Saksaa vastaan, riittää kai kylliksi todistamaan sitä pulaa, jossa hän tuntee olevansa. Neuvostoliitto on pettänyt sotilaallisesti hänet ja paljon hänen maanmiehiään, vaikka hän tunteekin itsensä velvoitetuksi puhumaan päinvasta'sta. Roosevelt vetoaa erääseen niin sanottuun salaiseen karttaan, johon olisi

Hitlerin tilille pannun suunnitelman mukaan merkitty Etelä-Amerikan ja eräiden Keski-Amerikan osien uusi järjestely. Me'dän muistimme on pitkä. Muutama kuukausi taaksepäin leimasi Berliinissä toimineen Bolivian sot'lasasiamiehen Belmonten Boliviassa toimineelle Saksan lähettiläälle muka lähettämän kirjeen, jonka Pohjois-Amerikan viranomaiset olivat valmistuttaneet Etelä-Amerikan yleisen mielipiteen muokkaamista varten, herra Belmonte itse julkisesti annetussa ilmoituksessaan s'lkaksi väärennykseksi.

Roosevelt väittää, että hänellä on hallussaan vielä toinenkin Saksan hallituksen valmistuttama asiakirja. Meidän aikamme sivistysmaa'lmassa löytyvien kirkkojen tilalle, niin hän on tietävinään, perustettaisiin kansainvälinen natsikirkko, veren ja raudan Jumala korvaisi rakkauden ja laupeuden Jumalan. Tapa, jolla presidentti käsittelee juuri tätä aihetta, osoittaa erittäin selvästi hänen juutalaisten neuvonantajainsa vaikutuksen. Iskusanonnan taakse, että kansallissosialistinen Saksa on uhkana kaikille uskonnoille, kätkeytyy pelko juutalaisesta rodusta. Käyttämällä veruketta kaikkien uskontunnustusten solidaarisuudesta tämä tahtoo salata juutalaiskysymyksen yksinomaan rotupoli'ttisesti rajoitetun luonteen. Muuten koetetaan, luettelemalla kaikki uskontunnustukset, saada muhamettilaiset ja hindut anglosaksien taistelun puolelle, joiden voitosta kumpaisellakin on odotettavissa vain orjuutensa ikuistaminen. Kysymyksessä on tuorein propagandatemppu, jonka angloamer'kkalainen sodanjohto on keksinyt.

"49:s valtio: Englanti."

"Berliner Börsenzeitung" julkaisee yllä olevalla otsakkeella varustettuna otteen "Japan Times"issa olleesta kirjoituksesta, jossa käsitellään uusia angloamerikkalaisia poliittisella ja sotilaallisella alalla käytyjä neuvotteluja, joista ehkä voi olla seurauksena molempain maiden välinen valtioyhdistys. Itse puolestaan lehti liittää siihen seuraavan lausunnon:

"Union now" — se ei kylläkään ole mikään uusi ohjelma, mutta englantilaiset, jotka ovat luoneet siihen helliä silmäyksiä, ovat ajatelleet tasaverta'sta kumppanuutta, yhteistä anglosaksista maailmanvaltiutta, eivätkä varmastikaan mitään "Societas Leonina"a, jollaisena Yhdysvallat nyt sitä heille tarjottelee viimeisenä turvapaikkana. He ovat sall'neet tuon avuliaan Washingtonissa asustavan ystävän ottaa heiltä lupauksen, että brittien laivasto viimeisessä hätätapauksessa pelastautuu Amerikan "suojaan", he ovat luovuttaneet Atlantilla olevat tukikohtansa ja Etelä-Amerikassa olevat markkinansa, he ovat hyväksymisensä merkiksi taputtaneet käsiään Grönlannin, Islann'n ja eräiden pohjoisten alueiden miehittämiselle, ja saavat nyt, kun heillä ei enää ole minkäänlaista toiminnan vapautta, käteensä suuren laskun: avoimet ovet amerikkalaiselle esimieskumppanille Englannin kaikkiin tuk'kohtiin, avoimet ovet kaikkialle, missä Englannilla on näihin asti ollut kauppapoliittinen isännänoikeus taikka etuoikeus. Tällä kertaa ovat Englannin tavanmukaiset suosionosoitukset jääneet tulematta. Nähtävästi Lontoossa aletaan vähitellen ymmärtää muun maailman jo aikoja sitten havaitsema tosiasia, että Roosevelt auttaa Englantia hankinnoillaan sodassa voidakseen sopivalla hetkellä sanella tahtonsa perinpohjin uuvutetulle Englannille. Jäädä elämään 49. tähtenä Amerikan lipussa — mikä tulevaisuuden kuva vallalle, joka päästi sodan vallo'lleen tehdäkseen osittaisen valtiutensa maailmassa täydelliseksi.

Egypti ryhtyy puolustautumaan.

A n k a r a. Egyptin kansallinen puolue on Kairosta saapuneen tiedon mukaan aloittanut sotaretken, jonka tarkoituksena on koota kaikki kansalliset voimat tämän itsessään pienen puolueen johdon alaisuuteen. Puolue kiinnitti äskettäin yle'stä huomiota itseensä sillä selvästi englantilaisvastaisella puheella, jonka puolueen johtaja Hasez Ramadan Pasha piti parlamentissa. Kansallinen puolue on erotukseksi Wafd-puolueesta yleensä kokonaan hylännyt neuvottelut englantilaisten kanssa, koska nämä ovat laittomasti asettautuneet Egyptiin.

Espanjalla on vielä tilitettävää kommunismin kanssa.

United Press ilmoittaa Madridista: Serrano Suner lausui radiossa pitämässään puheessa, että kaikki espanjalaiset ovat valmiit liittymään tarpeen vaatiessa itärintamalla taisteleviin maanmiehiinsä si'tä syystä, että Espanjalla on vielä paljon tilittämättä kommunismin kanssa. Hän lausui, että voitto kommunismista on pian saavutettu ja että lähellä on myöskin rauha, jonka jälkeen vapaa Eurooppa jälleen nousee kukoistukseen länsimaisen kristill'syyden luoman uuden järjestyksen alaisena.

"Yhdysvaltain passivinen kuparitase."

Yllä olevalla otsakkeella varustetussa kirjoituksessa lausuu "Berliner Börsenzeitung":

Kuparin n'ukkuus Yhdysvalloissa, joka jo on kehittynyt niin pitkälle, että sen käyttämistä siviilielämän tarkoituksiin äskettäin rajoitettiin heti jyrkästi sangen monilla tärke'llä Yhdysvaltain talouselämän aloilla ja että sen käyttäminen on pakko tammikuun alusta jopa kokonaan kieltää, on aiheuttanut myös Amerikan ulkomaisessa kuparikaupassa ratkaisevia toimenpiteitä. Yhdysvaltain kuparinvienti on kuluvan vuoden kahden ensimmäisen kolmanneksen aikana vähentynyt v'ime vuoden samaan aikaan verraten 76 prosenttia 17,3 milj. dollariin, mutta

tuonti on sen sijaan noussut 90 prosenttia 78,1 milj. dollariin.

Kun Yhdysvallat aikaisemmin oli yksi maailman suurimpia kuparin liikatuotantomaita, on se nyt jyrkästi muuttunut kuparin tuontimaaksi. Sen kuparinkauppa ulkomaiden kanssa, joka viime vuoden kahdelta ensimmäiseltä kolmannekselta päättyi 31,9 milj. dollarin vientiylijäämään, osoitti kuluvan vuoden vastaavalta ajalta sen sijaan 60,8 milj. dollarin, eli siis lähes kaksi kertaa niin suurta passiivisaldoa.

Lordi Halifax kylki kyljessä bolshevikien kanssa.

New York. Eräässä ulkomaisen avun järjestämässä tilaisuudessa New Yorkissa ilmoitti Englannin suurlähettiläs lordi Halifax muun muassa: "Milloinkaan ei mikään kansa ole osoittanut suurenmoisempaa vastustushenkeä kuin nyt Venäjän kansa". Iso-Britannia ja Yhdysvallat ovat muka ryhtyneet esittämään osaansa sen jälkeen kun Venäjä on ottanut vastaan natsien haasteen. "Neuvostoliitto on tehnyt päätöksensä samoin kuin mekin. Tästä lähtien me marssimme kylki kyljessä."

Todtin järjestö esikuvaksi amerikkalaisille.

Anglosaksien parhaillaan suunnitellessa Iranin liikenneverkon laajentamista sotatarvikkeiden kuljettamista varten bolshevikeille on muuan englantilainen lehti näinä päivinä ehdottanut, että Yhdysvaltain pitäisi perustaa maanteiden rakentamista varten Todtin järjestöä vastaava laitos. Luonnollisesti tulisi amerikkalaisen järjestön olla monin verroin saksalaista järjestöä parempi. Tällaiset vaatimukset englantilaisten suusta kuulostavat kaksin verroin röyhkeiltä, koska Englanti tietää itse olevansa kykenemätön luomaan saksalaisen tapaista järjestöä, saatikka sitten sitä parempaa. Muuten tämä kaikki kuuluu siihen propagandaan, jota Johtaja jo purevan ivallisella tavalla luonnehti selittäessään Berliinissä viimeksi pitämässään puheessa "muiden valtioiden jättiläismäisten suunnitelmien" johdosta: "Minä tiedän vallan hyvin, että muut osaavat tehdä kaiken paremmin kuin me. He rakentavat tankkeja, jotka ovat voittamattomia, ne ovat nopeampia kuin meidän, lujemmin panssaroituja kuin meidän. Niissä on paremmat tykit kuin meikäläisissä, eivätkä he tarvitse ensinkään bensiiniä. Mutta taistelussa me olemme tähän asti vielä kaikkialla ampuneet ne rikki, ja se on pääasia. He rakentavat ihmeitä tekeviä lentokoneita. Ne ovat kaikki ihmeellisiä asioita, mitä he tekevät, kaikki käsittämättömiä, myöskin teknillisesti käsittämättömiä. Mutta heillä ei ole vielä mitään koneita, jotka olisivat parempia kuin meidän."

Emin el Hussein on saapunut Italiaan.

Jerusalemin suurmuftin Emin el Husseinin paon Italiaan on "Berliner Börsenzeitung" ottanut aiheeksi seuraavaan kirjoitelmaan suurmuftin englantilais- ja juutalaisvastaisesta toiminnasta.

Nuori Emin, joka oli maailmansodassa taistellut turkkilaisten puolella tykistöupseerina ja joka sitten englantilaisten lupaaman yhtenäisen vapaan Arabian perustamisajatuksen houkuttelemana oli Jerusalemin valloituksen jälkeen asettunut lordi Allenbyn käytettäväksi, oli vähän aikaa Balfourin julistuksen julkaisemisen jälkeen saanut silmänsä auki. Vuonna 1920 hän oli idässä puhjenneen ensimmäisen verisen kapinan johtaja ja englantilaiset tuomitsivat hänet in contumaciam 15 vuodeksi ankaraan vankeuteen. Tämän miehen englantilaiset noutivat takaisin Transjordaniasta, armahtivat hänet ja kuvittelivat antaessaan hänelle valtaa, voivansa väärinkäyttää häntä omien tarkoitustensa hyväksi. He olivat erehtyneet. Nuori mufti ei ollut kesytettävissä. 16 vuotta hän on vääjäämättä jatkanut taisteluaan, ensin sionismia ja sitten itse Englantia vastaan. Valtaa, jonka englantilaiset olivat hänelle antaneet, — WRQS:n (pyhien säätiöiden) valvonta ja korkeimman muhamettilaisen neuvoston puheenjohtajan toimi — hän käytti täydessä mitassa englantilaisia vastaan. Vuonna 1937 vihdoin, kun veriset mellakat jälleen tärisyttivät koko Pyhää maata, englantilaiset rohkenivat pistimiin turvautuen ryhtyä ratkaisevaan iskuun: he erottivat muftin virastaan. Seikkailurikkaan paon jälkeen hänen onnistui beduiniksi pukeutuneena päästä turvaan Syyriaan. Jos englantilaiset olivat kuvitelleet saaneensa tällä paolla murretuksi hänen valtansa ja vaikutuksensa, niin he erehtyivät. Nyt tuli Syyriasta kapinan lietsonnan pesäpaikka. Beirutista kulkivat langat Bagdadiin ja sieltä edelleen Teheraniin. Muftin vaikutus oli levinnyt laajalti Palestiinan ulkopuolelle.

Englannin käsi, joka raskaana lepää Etu-Idän kansojen päällä, on lähes neljä pitkää vuotta lepäämättä ajanut muftia takaa Syyriassa, Irakissa ja Iranissa. Nyt hänen vihdoin on onnistunut päästä turvaan brittiläisten vainolta. Hän on turvallisesti noussut maihin Italiaan. Englannin vaarallisin vastustaja Etu-Idässä on saanut uuden strategisen aseman taistelunsa jatkamista varten.

SUOMENKIELISET RADIOLÄHETYKSET SAKSASTA:

Ajat: klo 19.45—20.00 ja 21.30—21.45. — Aaltopituudet: 291 metriä ja 1339 metriä.

SAKSAN LÄHETYSTÖN SANOMALEHTIOSASTO. Helsinki, Vuorimiehenkatu 7, 4:s kerros. Puhelin 61 781.

SUOM. KIRJ. SEURAN KIRJAPAINO OY.